

вала още доста бавно и както по-напрѣдъ прѣимущественно съ огнестрѣлно оръжие. Исклучение отъ това правила французската конница, която слѣдъ прусската и шведската била най много подвижна, макаръ и съвсѣмъ необучена. Тя извършвала атакитѣ си съ хладно оръжие, или въ сгъстенъ строй — трѣсъ, или пѣкъ въ разгнать — галопъ. Последния способъ се употребявалъ прѣимущественно противъ пѣхотата и се наричала *фуражирска атака* (attaque en fourrageurs).

Слѣдъ седмогодишната война и въ конницата, сжщо както и въ пѣхотата, навсѣкждѣ почнали да въвеждатъ пруския уставъ, тъй че къмъ края на този периодъ строя и начина на дѣйствиата въ конницата навсѣкждѣ били вече много или малко еднакви и по съобразни съ истинския духъ и назначение на този родъ войска. Като извършвала стрѣмител-

ни атаки съ хладно оръжие, конницата извършвала впрочемъ понѣкога и стрѣлба въ разгнать или разсипанъ, а драгунитѣ и коннитѣ егери въ сгъстенъ строй.

Еволюиитѣ на конницата били усъвършенствувани, упростени и ускорени. Най главнитѣ били: построението отъ 2 рѣдици въ 3 и наопаки, заѣзди най напрѣдъ по отдѣления, послѣ по 4 и най послѣ по 3, и др. т.

Прускитѣ генерали Зейдицъ и Гётценъ много усъвършенствували прускитѣ хусари и образували отъ тѣхъ прѣвсходна легка конница, и въобще оказали важни услуги на прусската конница.

За тактическото усъвършенствование на конницата много способствували тъй сжщо: 1) навсѣкждѣ въведенитѣ: обѣздка на строевитѣ коне и обучение кавалериститѣ на ѣзда, — и 2) учебнитѣ лагери.

§ 14.

Артиллерия и артиллерийско искусство.

Сжщо, както въ прѣбидущия периодъ инженерното искусство, тъй въ този артиллерийското направило значителни и важни успѣхи въ теоритическо и практическо отношение, а артиллерията била почти съвсѣмъ прѣобразувана и доведена до голѣмо съвършенство по материалната, лабараторната и особено по строевата частъ. Най важнитѣ отъ тѣзи усъвършенствования произлѣзли въ Германия и Англия, и особено въ Пруссия и Франция.

Полската артиллерия навсѣкждѣ била отдѣлена отъ обсадната и крѣпостната, и раздѣлена на батарейна и полкова, а батарейна — на роти, баталиони, полкове и бригади. Калибритѣ, дължината и тѣжестъта на топоветѣ въ всичкитѣ родове артиллерия били опрѣдѣлени положително

и много или малко еднообразно. Дължината и тѣжестъта на полскитѣ топове били намалени, а най голѣмия имъ калибръ почти на всѣкждѣ билъ установенъ 12 фунтовия. Въ Пруссия по примѣра на Руссия и въ другитѣ държави по примѣра на Пруссия (отъ всички най късно въ Франция) въ непромѣнния съставъ на полската батарейна артиллерия били въведени хаубицитѣ (10 и 7 фунтови), които до тогава се употребявали почти исклучително при обсадата и отбраната на крѣпоститѣ и твърдѣ рѣдко въ полето. Калибра и тѣжестъта на мортиритѣ били тъй сжщо опрѣдѣлени. Въ Франция и Англия се употребявали отъ 4½ до 10 дюмови*) мортири, а въ Пруссия, Ав-

*) 1 дюймъ — 2½₁₀ с. м. = 25,4 мм